

INTERNATIONAL
DEBAT & ANALYSERedaktør: Flemming Rose
flemming.rose@jp.dk

I samarbejde med

Bloomberg

The Washington Post

FP
Foreign Policy

Dansk Institut For Internationale Studier

Dansk Institut For Internationale Studier

Barack Obamas
hemmelige krig mod terror

USA's præsident, Barack Obama, har udvidet og optrappet den hemmelige krig mod terror, som hans forgænger George W. Bush indledte.

LARS
ERSLEV ANDERSEN
international@jp.dk

I sin tale til nationen i slutningen af januar understregede USA's præsident Barack Obama, at det al-Qaeda, der stod bag terrorangrebet 11. september 2001, er godt på vej til at blive besejret. Det vil de fleste give ham ret i: al-Qaeda er splittet, Osama Bin Laden død, de fleste af de gamle ledere ligeså, og den nuværende leder, Ayman al-Zawahiri, er konstant på flugt fra amerikanske droner og specialtropper.

Ikke mange lytter længere til ham, og lokale grupper i Afrika og Mellemøsten kører deres egen dagsorden. Det er USA's hemmelige krig mod terrorisme, der har knækket den gamle al-Qaeda-ledelse.

Den hemmelige krig blev indledt umiddelbart efter og som respons på terrorangrebet 11. september. Den bød på alt fra tortur af formodede terrorister, hemmelige fængsler og transporter af tilfangede, likvideringer, omfattende aflytninger, specialoperationer og stadig større brug af ubemandede fly, de såkaldte droner.

I sin bog "War and the American Presidency" beskriver den amerikanske historiker, Arthur M. Schlesinger Jr., hvordan præsidentens udøvende magt forstærkes i krigssituationer: Beslutninger tages uden om Kongressen, og uden at lederne af de relevante komiteer inddrages, hemmelighedskræmmeriet vokser, efterretningstjenester, paramilitære styrker samt specialenheder i forsvaret bemyndiges til hemmelige operationer.

Schlesinger beskriver også, hvordan sådanne perioder efterfølges af fred, hvor en normalisering finder sted, og det berømte amerikanske system med *checks and balances* reetableres.

En sådan periode så man under Bill Clinton. Ganske vist var Clintons USA involveret i krigshandlinger i Irak, bombninger i Sudan og Afghanistan samt Kosovo-

krigen. Ikke desto mindre må man sige, at Clintons periode i vid udstrækning må karakteriseres som en relativt fredelig tid, hvor genopretning af økonomien var i højsædet, og et stort internationalt engagement for at fremme demokrati og samarbejde blev prioriteret.

Politisk indebar det, at Clinton ikke uden at konsultere med ledere i Kongressen og efter grundige juridiske undersøgelser kunne beordre hemmelige operationer, som ville indebære tilladelse til drab, såkaldte *lethal findings*.

Dette blev dramatisk ændret som følge af reaktionen på terrorangrebet den 11. september. Som bekendt var det George W. Bush' sikkerhedskabinet med vicepræsident Dick Cheney i spidsen, som kom til at udforme en ny amerikansk sikkerhedsstrategi.

Cheney var kendt som arg kritiker af det amerikanske demokratiske kontrolsystem, når det kom til sikkerhedspolitikken. Det kan man læse om i bogen "Dirty Wars. The World is a Battlefield" af journalisten og dokumentarfilminstruktøren Jeremy Schahill, der opnåede international anerkendelse for en tidligere bog om det private amerikanske sikkerhedsfirma

Blackwater. Schahill beskriver, hvordan Cheney sammen med sine loyale støtter i Forsvarsministeriet, Donald Rumsfeld og Paul Wolfowitz, og andre fik skubbet mange af de irriterende kontrolmekanismer til side, hvilket gav Bush-regeringen hidtil uset præsidentiel magt til at indlede en hemmelig krig mod terrorismen.

Meget af dette er kendt stof. Mindre kendt er det, at den hemmelige krig ikke bare er fortsat, men konstant udvidet, også under Barack Obama. Med USA ude af Irak, på vej ud af Afghanistan og med al-Qaeda, der med præsidentens egne ord er på vej mod nederlag, skulle man tro, at grundlaget var lagt til en demokratisk normalisering af sikkerhedspolitikken.

Så meget desto mere, da præsidenten gerne og ofte taler om de stolte amerikanske værdier med respekt for rettigheder, demokrati, frihed og retssikkerhed, og som officielt mener, at Guantánamobasen er en skændsel, og at USA's omdømme i den brogede verden skal forbedres efter de onde år med George W. Bush.

Trods dette tyder intet på, at præsident Obama har i sinde at indskrænke den hemmelige krig.

Tværtimod synes den at være Obamas foretrukne sikkerhedsstrategi, selv om den konstant bøjer og forskyder krigens love og regler.

Bill Clinton undlod at bombe nogle bygninger i Afghanistan i 1999, hvor man vidste, at højtstående folk fra al-Qaeda holdt til, fordi han mente, at risikoen for at ramme uskyldige civile var for stor, mens Obama benytter sig af

Der er andre eksempler på civile tab, også selvom Obama sidste år i en berømt tale på National Defense University understregede, at alle mål for targeted killings undersøges nøje med henblik på at undgå at ramme de forkerte, men det sker. En grund er, at metoden til at spore terrorister ved at fange signaler fra deres mobiltelefoner er ganske usikker.

Terrorister er bevidste om, at USA gennemfører omfattende elektronisk overvågning og er derfor både forsigtige og omhyggelige med deres mobiltelefoni. Der er således ingen garanti for, at den person, der har telefonen, er identisk med den terrorist, USA vil likvidere.

Disse informationer stammer fra en tidligere amerikansk dronepilot (operatør), Branden Bryant, i et interview med onlinemagasinet The Intercept. Bryant fik skrupler efter likvideringen af al-Awlaki og hans søn.

Tilsyneladende har Obama ingen skrupler, endside de danske myndigheder, der arbejder tæt sammen med de amerikanske efterretningstjenester.

Hvorfor denne hemmelige krig, og hvorfor skal den konstant udvides?

Begrundelsen gav Barack Obama i sin tale: Ganske vist er al-Qaeda på vej mod nederlag, men et væld af andre grupper dukker op i Syrien, Irak, Yemen, Somalia, Mali og andre steder.

De udgør en fare og skal bekæmpes. Derfor udvider Obama konstant grænserne for krigsførelse, både måden, krig føres på, og de steder, hvor den udkæmpes. Verden er blevet en stor kampplads, og krigens love undermineres konstant under almindelig jubel over al-Qaedas snarlige død.

Lars Erslev Andersen er seniorforsker ved DIIS.

Den 20. februar viser DIIS dokumentarfilmen "Dirty Wars". Den er instrueret af Jeremy Schahill og baseret på hans bog med samme titel. Efterfølgende er der oplæg og debat med Lars Erslev Andersen og Rens Van Munster, der også er knyttet til DIIS. Mere information på www.diis.dk.

© DIIS

Den nuværende al-Qaeda-leder, Ayman al-Zawahiri, er konstant på flugt fra amerikanske droner og specialtropper. Arkivfoto: SITE Intel Group/AP

Helt meningsløst forekommer drabet på Anwar al-Awlakis søn, en 16-årig dreng, der var løbet hjemmefra for at lede efter sin far.

targeted killings med droner, også selvom det utvivlsomt gang på gang koster civile tab.

Et kendt eksempel er drabet på Anwar al-Awlakis søn, to uger efter al-Awlaki selv var blevet dræbt af et droneangreb i Yemen. Sagen om al-Awlaki er blevet kendt, fordi han var amerikansk statsborger. Selvom han blev sat i forbindelse med nogle terrrorsager og klart opfordrede til terrorisme, mener mange amerikanerne, at han i overensstemmelse med den amerikanske forfatning havde ret til at blive stillet for en dommer.

Helt meningsløst forekommer drabet på hans søn, en 16-årig dreng, der var løbet hjemmefra for at lede efter sin far. Hvorfor han udgjorde så stor en terrortrussel mod USA, at hans skulle dræbes, står stadig hen i det uvisse.